

CHLOROPHORUS VARIUS (Müller) införd i Södermanland

av

Peter Wärmling och Hans Ahnlund

När Filip Andersson på Liljedalshemmet i Gnesta fyllde 87 år den 18 mars 1992 så fick han ett blomsterarrangemang i present av sin dotter. Hon hade köpt presenten på B&W Stormarknad i Kungsängen norr om Stockholm någon dag innan. I blomsterarrangemanget ingick bl.a. en bonsailiknande kvist av sannolikt VINRANKA. Kvisten var ca 25 cm lång, knotig och mycket torr. Barken hade delvis lossnat. Diameter var ca 5 cm.

Filip placerade sedan vinstocken tillsammans med några fina porslinsfigurer på ett fat. Hela arrangemanget ställde han sedan på en byrå ett par meter från fönstret i sitt ljusa rum på Liljedalshemmet.

Ungefär ett år senare, på morgonen den 10 mars 1993, kände Filip ett kryp som satt på knäet. Han "...kände hur det otäcka krypet bet" och visade upp ett rött litet märke på knät för syster Marianne Fagerberg. Syster Marianne, som kommit till hjälp, upptäckte då flera exemplar av en "gulgrön lång skalbagge", som hon senare i telefon till Peter Wärmling kunde beskriva så exakt att artbestämningen faktiskt träffade helt rätt! Under de närmaste två dygnen visade sig ytterligare något exemplar och sammanlagt hade 6 exemplar visat sig. Syster Marianne ombads av Peter att infånga så många djur hon kunde, men på grund av effektiv städning (!) erhöles bara ett ex (levande). Skalbaggen visade sig utan tvekan vara Chloropus varius om än ganska liten, ca 10 mm lång och ovanligt gul. Exemplet var en hane.

Vinstocken överlämnades därefter till Hans Ahnlund, som placerade denna i en lämpligt stor burk, där han också gav skalbaggen litet honungsvatten. Med stor försiktighet lyckades han senare ur vinstocken pilla fram en puppa i sin puppkammare bakom en spånkropp och den 30 mars kläcktes en hona. På vinstocken kunde 6-7 kläckningshål observeras. Varifrån vinstocken ursprungligen kommit har ej gått att utreda. En försiktig gissning är Österrike.

Chlorophorus-släktet innehåller många europiska arter men endast tre som är behårade i grönt-gult-svart: Chlorophorus varius (Mull.), C. hebsti (Brahm) och C. pilosus (Forst.). Dessa tre arter är mellan 8 till 14 mm långa. C. varius och C. pilosus har tydliga svarta band som åtminstone delvis sammanstöter vid täckvingesömmen. Hos pilosus är dock översidan gulgrönt och undersidan grått behårade men hos varius är både ovan- och undersidorna av liknande gulgröna behåring. Hos C. herbsti berör de svarta banden ej varandra över täckvingesömmen. Alla dessa tre Chlorophorus-arter är mycket sällsynta i Tyskland men vanligare i sydeuropa. Chlorophorus pilosus är aldrig påträffad i Sverige. Chlorophorus herbsti är dock funnen i Skåne, Blekinge, Småland och runt Mälaren. Herbsti förekommer närmast i Finland samt i mellan- och sydeuropa.

Chlorophorus varius besöker gärna blommor under soliga dagar då den suger nektar. I centraleuropa kläcks baggen mestadels i juli-augusti. Arten är mycket värmeälskande och har sitt kärnområde

CHLOROPHORUS VARIUS (Muller) införd i Södermanland forts.

kring Ukraina. Larven lever i torr ved av valnöt, lönn, alm och al och andra lövträd. Vidare är arten kläckt ur torra grenar på lindar, varför biologin sammanfaller med Chlorophorus herbsti. Larvutvecklingen är 2-3-år och äger mestadels rum i döda eller döende solexponerade grenar och stammar som sitter kvar på trädet. Chlorophorus varius har enligt litteraturuppgifter ej påträffats i Nordtyskland eller i Skandinavien. Dock finns en gammal fynduppgift från Kinnekulle 1866, där tre ex skulle ha påträffats enl. Thomson. Denna uppgift har tidigare betvivlats, men den 4 juni 1992 påträffades ett exemplar av varius i Falköping av amatörentomologen Johan Dahlström (Forsgatan 10). Visserligen påträffades djuret inomhus (i badrummet på natten!) och skulle således ha kunnat kläckts ur infört växtmaterial i hemmet, men då Johan bor på sluttningen mot Mösseberg och avståndet till Kinnekulle bara är några mil, så är det fullt möjligt att detta djur flugit in genom fönstret (ditlockat av ljus?) och således fortfarande lever kvar ute i det fria i Sverige. Fynd med osäkert ursprung föreligger även från Skåne och Södermanland (Ehnström).

I skrivande stund (april 1993) meddelas slutligen av Stig Lundberg att tre ex av Chlorophorus varius kläckts ur en importerad vinstock i Luleå.

STOP

%%%

Apropå införda insekter (1):
Har Ni hört att....

...när Ansis Orbe handlade black-eye-bönor i Eskilstuna Orientlivs i våras så fann hann några levande bönbaggar i påsen. Försäljaren lär väl ha blivit förvånad över att kunden blivit GLAD över att finna småkryp i livsmedel. Och ändå mer förvånad lär han väl ha blivit då föreningens kassör, efter att ha fått höra om bönbaggarna, bad att få köpa en påse av just de bönor som innehöll garanterat många skalbaggar!! Arten visade sig vara Callosobruchus maculatus, ej tidigare införd i Sverige! (men i Danmark). Bönorna kom från USA. Fynddatum: 20 mars 1993. (Graphosomaredaktören lyckades senare givetvis tigga till sig ett exemplar).